

Barne- likestillings- og inkluderingsdep.
postmottak@bld.dep.no

Vår dato 20.10.2015
Deres dato
Vår referanse 35497
Deres referanse

Høring – forslag til ny lov om Forbrukerklageutvalget med forskrifter

Vi viser til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementets høringsbrev 21. august 2015 med forslag til ny lov om Forbrukerklageutvalget med forskrifter.

Saken er av stor betydning for NHO i det Forbrukertvistutvalget (FTU) behandler et stort antall saker der våre medlemsbedrifter er part. Vi stiller oss i det alt vesentlige positivt til departementets forslag, men er sterkt kritiske til en løsning der den næringsdrivende som bringer en avgjørelse fra FTU inn for tingretten, skal måtte betale forbrukerens sakskostnader for retten uansett sakens utfall. Vi kommer tilbake til dette nedenfor.

NHO har i en rekke sammenhenger påpekt de utfordringer som ligger i Forbrukerrådets ulike roller. Forbrukerrådet er en interesseorganisasjon for forbrukere. Denne rollen må rendyrkes, og det er ikke rom for at Forbrukerrådet i ulike sammenhenger samtidig skal kunne opptre som en mer eller mindre uavhengig tredjepart i saker der forbrukerinteresser står mot næringsinteresser. Vi er derfor tilfreds med at departementet går inn for at Forbrukerrådet og FTU skilles organisatorisk fra hverandre, slik at Forbrukerrådet blir et selvstendig meklingsorgan og ikke et saksforberedende organ for FTU. Denne løsningen er etter vår oppfatning helt avgjørende for å sikre nøytraliteten i FTUs saksforberedelse og for å sikre FTUs avgjørelser tilstrekkelig legitimitet blant alle berørte aktører.

Det er videre positivt at departementet foreslår å videreføre dagens ordning med at både forbruker og næringsdrivende kan klage en sak inn for FTU, og at det ikke er foreslått at det skal betales gebyr for FTU-prøving. Dette er viktige elementer for å gjøre det statlige meklings- og tvisteløsningstilbudet attraktivt og troverdig for både forbrukere og næringsdrivende.

Departementet har særlig bedt om høringsinstansens syn på spørsmålet om næringsdrivende som bringer FTUs vedtak inn for tingretten, bør betale forbrukerens sakskostnader. NHO vil på det sterkeste fraråde en slik asymmetrisk løsning.

Adgang til domstolene og adgang til en rettferdig behandling ved domstolene er en grunnleggende verdi i et rettssamfunn. Også en næringsdrivende, som gjerne kan være et

lite enkeltmannsforetak, har en rett til å få sin sak behandlet i domstolene. Dersom den næringsdrivende vet at han uansett utfall av saken må dekke forbrukerens sakskostnader, vil dette innebære en innskrenkning i den næringsdrivende reelle adgang til rettsapparatet. En slik innskrenkning krever en særskilt begrunnelse utover det vi kan se at gjør seg gjeldende her.

Departementet viser i høringsnotatet til særregelen om sakskostnader i finansieringsvirksomhetsloven § 2-12b tredje ledd, og gir uttrykk for at denne ordningen anses interessant.

NHO mener at det ikke er grunnlag for å innføre en tilsvarende ordning når næringsdrivende bringer vedtak fra FTU inn for tingretten. Tvister mellom forbrukere og leverandører av finansielle tjenester står i en særstilling i forbrukerkjøpssammenheng ved at disse gjennomgående har en særlig stor økonomisk betydning for forbrukeren og at styrkeforholdet mellom partene gjennomgående er svært ubalansert både når det gjelder størrelse, økonomisk bæreevne og produktkunnskap. I disse tvistene er det derfor rimelig at styrkeforholdet partene imellom korrigeres gjennom en lovbestemt særordning om sakskostnader. Den særlige ubalansen som gjelder mellom partene i forbrukerkjøp av finansielle tjenester er av Finansdepartementet særlig angitt som begrunnelse for ordningen i finansieringsvirksomhetsloven § 2-12b, jf. uttalelser i Prop.188L (2012-2013).

I andre forbrukertvister med bakgrunn i vedtak fra FTU vil styrkeforholdet mellom partene gjennomgående være mer balansert og den økonomiske betydningen for forbrukeren gjennomgående mindre. De næringsdrivende vil i disse sakene ofte være små og ha begrensede ressurser tilgjengelig. I det konkrete tilfelle vil til og med forbrukeren kunne fremstå som den sterke part i avtaleforholdet. Det vil oppfattes meget urimelig, og kan etter vår oppfatning ikke være riktig om den næringsdrivende i disse mer likeverdige sakene skal måtte dekke forbrukerens sakskostnader, selv om den næringsdrivende får medhold i sitt krav i tingretten.

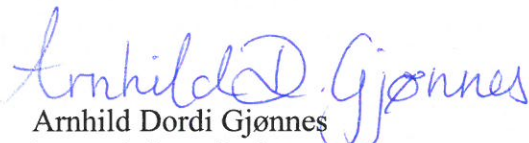
Vi mener videre at de ordinære reglene om sakskostnader i tvisteloven uansett vil være tilstrekkelig til i nødvendig grad å sikre et reelt forbrukervern i de aktuelle sakene. Dette syn har også støtte i forarbeidene til tvisteloven. Ved behandlingen av ny tvistelov sluttet Stortinget seg til forslaget fra Justis- og politidepartementet om at kostnadsspørsmålet i tilfelle der forbrukere som får medhold i tvist med en profesjonell part i en nemnd, men må bringe saken inn for en domstol eller anke en domstolsavgjørelse for å vinne frem, ikke skal løses med en særregel, men håndteres innenfor de generelle reglene om fritak for erstatningsansvar i tvisteloven § 20-2 tredje ledd, jf. Innst. O. nr. 110 (2004-2005). En forbruker som taper en slik sak, kan på nærmere vilkår bli helt eller delvis fritatt for ansvaret for motpartens sakskostnader hvis tungtveiende grunner gjør det rimelig. I denne vurderingen skal det blant annet legges særlig vekt på om saken er av velferdsmessig betydning og styrkeforholdet partene imellom tilsier slikt fritak. Justis- og politidepartementet uttalte i Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) at slikt fritak kan være særlig aktuelt i tilfeller hvor næringsdrivende ikke har fulgt nemnduttalelser i en forbrukers favør.

Departementet åpner i lovforslaget for at det i forskrift kan gis nærmere bestemmelser om organiseringen av sekretariat og utvalg, jf forslagets § 3(5). Det er vår oppfatning at det

allerede i loven bør gis nærmere regler om inndeling i fagutvalg, slik at saker innen definerte saksområder blir tilordnet et spesialisert FTU-underutvalg. Noen typer saker er av en slik karakter at det bør kreves særlig faktisk kjennskap til et bestemt livsområde. Spesialiserte underutvalg vil etter vår oppfatning bidra til riktigere avgjørelser og til å effektivisere FTUs arbeid. Bilsaker er et typisk eksempel på saker som ofte krever kjennskap til bilfaglige forhold.

Med vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Næringsjuridisk avdeling

Arnhild Dordi Gjønnnes
kst. avdelingsdirektør

Fredrik Mohn Lian
advokatfullmektig